

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра німецької філології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації

проф. Гаврилюк С. В. _____

Протокол № __ від _____ 2017 р.

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

Лексико-граматичні та семантико-стилістичні аспекти перекладу

підготовки БАКАЛАВРА

спеціальності 6.020303 Філологія (Мова і література (німецька))

освітньої програми (спеціалізації) Переклад

Програма навчальної дисципліни «Лексико-граматичні та семантико-стилістичні аспекти перекладу», підготовки бакалавра, галузі знань 0203 Гуманітарні науки, напряму підготовки 6.020303 Філологія (Мова і література (німецька)), спеціалізації Переклад

Розробник: канд. філол. наук, доцент кафедри німецької філології Белих Оксана Миколаївна

Рецензент: канд. філол. наук, доц. кафедри англійської філології Чарікова Ірина Василівна

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри німецької філології СНУ ім. Лесі Українки

протокол № 1 від 30.08.2017р.

Завідувач кафедри: _____ Застровська С. О.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету іноземної філології

протокол № ____ від _____ 201_ р.

Голова науково-методичної комісії факультету _____ Павлюк А.Б.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	0203 Гуманітарні науки 6.020303 Філологія (Мова і література (німецька)) Бакалавр	Вибіркова
Кількість годин/ кредитів 120 год. / 4 кредити		Рік навчання 3
		Семестр 5
		Лекції 38 год.
ІНДЗ: немає		Практичні (семінарські) 16 год. Лабораторні <u> 0 </u> год. Індивідуальні <u> 0 </u> год.
		Самостійна робота: 58 год.
		Консультації: 8 год.
	Форма контролю: залік (5сем.)	

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	0203 Гуманітарні науки 6.020303 Філологія (Мова і література (німецька)) Бакалавр	Вибіркова
Кількість годин/ кредитів 120 год. / 4 кредити		Рік навчання 4
		Семестр 8
		Лекції 16 год.
ІНДЗ: немає		Практичні (семінарські) 8 год. Лабораторні <u> 0 </u> год. Індивідуальні <u> 0 </u> год.
		Самостійна робота: 80 год.
		Консультації: 16 год.
	Форма контролю: залік (8сем.)	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Кожна людина, яка навіть дуже добре володіє мовою, знає, як часто для того, щоб уникнути неточностей та непорозумінь при перекладі, доводиться ламати голову у пошуках того чи іншого еквівалента, відповідного варіанта чи конструкції і як неточне розташування слів у реченні, неправильне вживання часової чи пасивної форми, неухважність до форми артикля чи функції модального дієслова ведуть до спотворення сенсу висловлювання.

В основі таких спотворень лежить явище так званої інтерференції, яка виражається у відхиленнях від граматичної норми, мови, яка вивчається під впливом рідної і навпаки. Для того, щоб уникати впливу інтерференції при перекладі,

необхідно співставляти граматичні явища і факти німецької мови з українською, на що й направлена основна увага пропонованого курсу.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є семантичні та стилістичні особливості перекладу.

Метою викладання навчальної дисципліни є детальніше ознайомлення студентів із лексико-граматичними та семантико-стилістичними аспектами перекладу і вдосконалення теоретичної бази, необхідної для успішного формування й успішного розвитку практичних навичок перекладацької діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Лексико-граматичні та семантико-стилістичні аспекти перекладу» є:

- ознайомлення студентів з актуальними лексико-семантичними, стилістичними та прагматичними проблемами перекладу та з можливими шляхами їх подолання;
- вивчення нормативних аспектів перекладу, принципів перекладацької стратегії та деяких прийомів перекладацької техніки;
- ознайомлення студентів з особливостями перекладу текстів різних стилів у межах мовної пари «німецька - українська» та «українська - німецька».

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:

повинні знати:

- особливості перекладу текстів різних стилів.

повинні вміти:

- розпізнати актуальні лексико-граматичні, семантико-стилістичні проблеми перекладу та віднайти можливі шляхи їх подолання;
- володіти нормативними аспектами перекладу та принципами перекладацької стратегії;
- застосовувати засади та принципи перекладацької еквівалентності як основи комунікативної рівноцінності текстів оригіналу й перекладу;
- здійснювати усний послідовний переклад та письмово перекладати тексти розмовного, публіцистичного, офіційно-ділового та науково-технічного стилю з німецької мови на українську та навпаки із застосуванням деяких прийомів перекладацької техніки.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Лексико-граматичні та семантико-стилістичні аспекти перекладу» складається з двох змістових модулів.

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам.роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Лексико-граматичні труднощі перекладу					
Тема 1. Відтворення власних назв та їх скорочень.		2	1	4	
Тема 2. Категорія визначеності /		2	1	4	

невизначеності. Артикль. Полісемія та омонімія. Фразеологічні труднощі перекладу.					
Тема 3. Іменники, займенники: їх переклад.		2	1	4	
Тема 4. Прийменники, числівники: їх переклад.		2	1	4	1
Тема 5. Вживання та переклад часових форм. Категорія стану.		6	2	5	1
Тема 6. Спосіб дієслова: вид, вживання та переклад. Модальність.		6	1	4	1
Тема 7. Інфінітив, інфінітивні конструкції: вживання та переклад. Дієприкметник.		4	1	4	1
Разом за модулем 1	65	24	8	29	4
Змістовий модуль 2. Семантико-стилістичні труднощі перекладу					
Тема 8. Типи речень / висловлювань. Загальні принципи перекладу.		2	1	5	1
Тема 9. Моделі перекладацької діяльності.		2	2	6	1
Тема 10. Теорія рівнів еквівалентності.		2	1	6	1
Тема 11. Стилістичні аспекти перекладу.		4	2	6	1
Тема 12. Суб'єктивні чинники перекладу.		4	2	6	
Разом за модулем 2	55	14	8	29	4
Всього годин:	120	38	16	58	8

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам.роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Лексико-граматичні труднощі перекладу					
Тема 1. Відтворення власних назв та їх скорочень.		1	0,5	7	1
Тема 2. Категорія визначеності / невизначеності. Артикль. Полісемія та омонімія. Фразеологічні труднощі перекладу.		1	1	7	1
Тема 3. Іменники, займенники: їх переклад.		1	0,5	7	1
Тема 4. Прийменники, числівники: їх переклад.		1	0,5	7	2
Тема 5. Вживання та переклад часових		2	1	9	2

форм. Категорія стану.					
Тема 6. Спосіб дієслова: вид, вживання та переклад. Модальність.		2	1	9	2
Тема 7. Інфінітив, інфінітивні конструкції: вживання та переклад. Дієприкметник.		3	0,5	4	1
Разом за модулем 1	65	11	5	50	10
Змістовий модуль 2. Семантико-стилістичні труднощі перекладу					
Тема 8. Типи речень / висловлювань. Загальні принципи перекладу.		1	0,5	6	1
Тема 9. Моделі перекладацької діяльності.		1	0,5	6	1
Тема 10. Теорія рівнів еквівалентності.		1	0,5	6	1
Тема 11. Стилістичні аспекти перекладу.		1	0,5	6	1
Тема 12. Суб'єктивні чинники перекладу.		1	1	6	2
Разом за модулем 2	55	5	3	30	6
Всього годин:	120	16	8	80	16

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Самостійна робота студентів – основний засіб засвоєння навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача.

Самостійна робота складає 58 годин на стаціонарній формі навчання та 80 години на заочній формі навчання і включає:

- опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу;
- поглиблене вивчення окремих тем лекційного курсу та питань, що не розглядаються в курсі лекцій;
- підготовка до виступів на практичних заняттях;
- самостійне опрацювання запропонованої літератури по темі, що вивчається;
- письмовий переклад текстів художнього, офіційно-ділового та науково-технічного стилів із німецької мови на українську;
- систематизацію вивченого матеріалу перед заліком;
- написання реферату за опрацьованим матеріалом (Тематика рефератів пропонується).

Тематика рефератів:

1. Interferenz in der Translation.
2. Der Unterschied zwischen dem Übersetzen und Dolmetschen.
3. Schwerpunkte der juristischen Übersetzung.
4. Fachwort als Übersetzungsproblem.
5. Zur Äquivalenzproblematik bei der Übersetzung von Klischees.
6. Ansätze zur Bewertungsübersetzung.
7. Schwerpunkte der Poesieübersetzung.
8. Übersetzung im Bereich der öffentlichen Institutionen und der Gerichtsbarkeit.

9. Optimierung der Übersetzerausbildung unter Nutzung korpuslinguistischer Methoden.
10. Schwerpunkte der Idiomenübersetzung.
11. Übersetzung von Ironie.
12. Metapher in der literarischen Übersetzung.
13. Übersetzung stilistisch markierter und okkasioneller Wortbildungskonstruktionen.
14. Dolmetschen als transkulturelles Handeln.

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

Навчальна дисципліна «Лексико-граматичні та семантико-стилістичні аспекти перекладу» не передбачає виконання ІНДЗ.

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Шкала оцінювання

Таблиця 3

Поточний контроль (маx = 40 балів)						Модульний контроль (маx = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1				Модуль 2		Модуль 3		
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2				С/Р	МКР 1	МКР 2
Т 1	Т 3	Т 5	Т 7	Т 9	Т 11	10	20	40
Т 2	Т 4	Т 6	Т 8	Т 10	Т 12			
5	5	5	5	5	5			
								100

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Архипов А.Ф. Самоучитель перевода с немецкого языка на русский / Архипов А. Ф. – М. : Высшая школа, 1991. – 255с.
2. Вине Ж.-П. Технические способы перевода / Ж.-П. Вине, Ж. Дарбельне // Вопросы теории перевода в зарубежной лингвистике. – Москва: Международные отношения, 1978. – с. 157-167.
3. Виноградов В. С. Перевод: общин и лексические вопросы / В. С. Виноградов. – Москва: Издательский центр «Академия», 2004. – 352 с.
4. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад: на матеріалі англomовних перекладів української прози / Р. П. Зорівчак. – Львів: Видавництво при Львівському державному університеті, 1989. – 215 с.
5. Кияк Т. Р. Теорія та практика перекладу (німецькамова) / Т. Р. Кияк, О. Д. Огуй, А. М. Науменко. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 592 с.
6. Коваленко А. Я. Загальний курс науково-технічного перекладу / Коваленко А. Я. – Київ, 2002. – 320 с.
7. Комиссаров В. Н. Общая теория перевода. Учебное пособие / Комиссаров В. Н. – М. : ЧеРо, 2000. – 136 с.
8. Коптілов В. Теорія і практика перекладу: навчальний посібник / Віктор Коптілов. – Київ: Юніверс, 2003. – 280 с.

9. Крушельницкая К. Г. Советы переводчику: Учеб. Пособие по нем. яз. Для вузов / К. Г. Крушельницкая, М. Н. Попов.– 2-е изд., доп. – Москва: ООО «Издательство Астрель»: ООО «Издательство АСТ», 2004. – 316 с.
10. Чередниченко О. І. Про мову і переклад / Олександр Чередниченко. – Київ: Либідь, 2007. – 248 с.
11. Ammann M. Kommunikation und Kultur. Dolmetschen und Übersetzen heute: eine Einführung für Studierende / Margret Ammann. – Frankfurt/Main: Verlag für interkulturelle Kommunikation, 2004. – 241 S.
12. Kautz U. Handbuch Didaktik des Übersetzens und Dolmetschens / Ulrich Kautz. - München: Goethe-Institut; ludicium, 2002. – 643 S.
13. Koller W. Einführung in die Übersetzungswissenschaft / Werner Koller. – 4., völlig neu bearb. Auflage. – Heidelberg; Wiesbaden: Quelle & Meyer, 1992. – 343 S.
14. Prunc E. Einführung in die Translationswissenschaft / Erich Prunc. – Graz: Selbstverlag, Institut für theoretische und angewandte Translationswissenschaft, 2002. – 355 S.
15. Reiß K. Grundlegung einer allgemeinen Translationstheorie / Katharina Reiß, Hans J. Vermeer. – Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 1984. – 319 S.

9. ЗАЛІК

Формою підсумкового семестрового контролю є залік, який складається з двох частин: 1) написання залікового тесту (максимум – 30 балів) та 2) усна відповідь (максимум – 30 балів).

В оцінці знань студентів враховується:

- 1) достатність обсягу відповіді (повна, недостатньо повна, неповна);
- 2) обізнаність з основними поняттями, принципами, законами, правилами навчальної дисципліни;
- 3) логічність викладу матеріалу;
- 4) обґрунтованість власних міркувань;
- 5) уміння інтегрувати та диференціювати знання теоретичного матеріалу та застосовувати їх при виконанні практичних завдань.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, студент може добрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем, або перездати якусь тему, написавши підсумковий тест чи підготувавши наукові тези).

Схвалено Вченою радою

Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки

Протокол № __ від _____ 2017 р.

Проректор з науково-педагогічної

і навчальної роботи та рекрутації

С. В. Гаврилук

Навчальний відділ

Л. О. Заєць

Юридичний відділ

А. В. Маїло